

Zondag 13 september 2015 – Goede buren

Bij Lucas 15 : 1 - 10

Goede buren – het nieuwe jaarthema van de Protestantse Kerk.

Ik zal u eerlijk zeggen toen ik de eerste keer over dit thema las, was ik niet meteen enthousiast. Maar ahoe langer ik er mee bezig, hoe meer ik merk dat ook andere gemeenten en collega's met dit thema a de slag gaan, hoe boeiender het wordt.

En ook van uit het landelijk dienstencentrum wordt genoeg aangedragen, bijvoorbeeld ook de afbeelding op de voorkant van de orde van dienst.

Goede buren:

Laten we maar bij onszelf beginnen: iedereen is een buur en heeft een buur Op verschillende afstanden, soms dichterbij,, soms verder weg, maar nooit kilometers van elkaar verwijderd.

Welke associaties/beelden hebt u bij buren? Er zijn prachtige voorbeelden van buren die veel voor elkaar betekenen in moeilijke tijden. Juist omdat een buur zo dichtbij woont, kan die in kleine dingen het verschil maken. Even kijken of de buurvrouw de gordijnen al open heeft. De strijk doen voor een zieke buurvrouw. Of: met het gewonde buurjongetje naar de huisartsenpost rijden omdat hij een gat in zijn hoofd heeft gevallen.

Voor deze voorbeelden van burenhulp hoeven burenen niet eens zo'n intense relatie met elkaar te hebben. Aan de andere kant gaat het soms ernstig fout tussen burenen. Daar kun je ziek van worden en het kan een reden zijn om te verhuizen. En volgens mij is er bij 'De rijdende rechter' ook tamelijk vaak sprake van een burenruzie. En er schijnt ook een programma te bestaan dat heet 'Bonje met de burenen.'

Je burenen: je kiest die niet uit in tegenstelling tot je vrienden.
Je bent aan elkaar gegeven, in sommige gevallen dus tot elkaar veroordeeld en je hebt het met elkaar te doen.

Bij de voorbereiding kwam ik de uitspraak tegen:
Burenen, dat zijn de vreemdelingen die naast je wonen.
Geldt dat voor u ook, dat uw burenen vreemd voor u zijn?
En zou dat kunnen veranderen?

Of is er bij u toch meer sprake van:

Beter een goede buur dan een verre vriend?

En hoe doen wij het als kerk? Wat doen wij persoonlijk om 'goede burenen' te zijn?
In ieder geval in alle ongedwongenheid een stukje kaas uitdelen tijdens de jaarmarkt.

En wat zouden we nog meer kunnen doen?
Hoe zouden wij als kerkgangers/als gemeente ons
kunnen ontwikkelen als goede buur?

En kan de Bijbel ons daarbij een richting geven?
Het woord 'buren' komt maar weinig voor in de
Bijbel.

'Buren' zijn de bewoners van de huizen in de buurt
van je huis.

Van buren leen je of krijg je spullen. Je doet met
hen samen als er een bokje geslacht moet worden.
De buren drijven de spot met je, maar je kunt hen
ook uitnodigen om zich met je te verheugen over
wat je gevonden hebt.

En voor die lezing is deze morgen gekozen.

Een verhaal vol beelden.

Om de boodschap van het Rijk van God over te
brengen vertelde Jezus verhalen en gebruikte hij
beelden. Hij sprak zelfs bijna nooit zonder beelden.

Dat hoort wel in de cultuur van het Midden-Oosten,
verhalen vertellen, maar het is ook zo dat mensen
zich op die manier het beste laten aanspreken.
Waarom vertelt Jezus in het evangelie van vandaag
dit beeldverhaal, deze gelijkenis, over verloren
schapen en muntjes?

Om Jezus heen is een woordenstrijd gaande, met hemzelf als inzet. Die man deugt niet, zeggen schriftgeleerden en Farizeeën tegen elkaar, Hij gaat om met tollenaars en zondaars en eet met hen. Dat kan niet. Met zulke mensen moet je niet omgaan, die moet je vermijden. In de bijbel staat toch hoe je moet leven? Wij weten heus wel hoe het hoort. Zij, tollenaars en zondaars houden zich daar niet aan.

Wij- en zij-denken, wij en de anderen, het is van alle tijden.

Wie hoort erbij en wie niet? Zo krijg je een tweedeling met als onderliggend oordeel: wij doen het goed en die anderen niet.

Je hebt ons soort mensen én: de anderen.

Die anderen waar we maar zó een etiket op plakken, terwijl

we vaak nauwelijks iets van hen afweten en hen zeker niet persoonlijk kennen.

En u kent die etiketten vast wel. Zoals:

moslims zijn geneigd tot terrorisme, politici zijn alleen maar uit op zoveel mogelijk stemmen, alle directeuren van grote bedrijven zijn graaiers. Hangjongeren veroorzaken overlast.

Als je jongens met een capuchon op tegenkomt, hou dan je tas stevig vast. U weet er vast nog wel een paar. Wij en zij, wit en zwart.

In dit evangelie vragen Jezus' tegenstanders níet aan

Hem: waarom doe je dit eigenlijk, leg eens uit?
Hadden ze dat maar gedaan. Dan had er misschien een zinvol gesprek kunnen ontstaan met argumenten over en weer en wie weet, begrip, of op zijn minst: respect. Maar ze praten alleen maar óver Hem, niet mét Hem. Hun oordeel staat tevoren al vast: die man, die Jezus, deugt niet. Want Hij gaat om met mensen die gewoon fout zijn.

Punt uit.

En wat doet Jezus dan? Iets onverwachts. Hij laat zich niet verleiden tot meedoen aan dat wij/zij denken. Hij geeft zijn tegenstanders niet op hun kop, ook verdedigt hij zijn omgang met mensen aan de onderkant van de samenleving niet.

Hij doet iets verrassend anders: hij vertelt een gelijkenis. Beeldtaal. Jezus gebruikt beeldtaal, om juist déze reden: tegenstellingen overwinnen, verbinding leggen.

Een voorbeeldverhaal uit het dagelijks leven van toen.

Over 100 schapen (10×10), over tien muntjes. Tien, een getal dat compleetheid uitdrukt.

Eén schaap is verdwaald, één muntje is kwijt. Ach, wat is nou één op de 100, één op de tien.

Maar de herder zoekt, de vrouw zoekt. Net zolang tot het verlorene gevonden is en dan is er grote blijdschap.

Met als boodschap: niemand kan gemist worden.

Zo zet Jezus iets anders tegenover het wij/zij denken.

Prachtig beelden. Met als boodschap: wie verloren dreigt te gaan, moet behouden worden. Het gaat God niet om iemands veroordeling en ondergang. Hij heeft al zijn mensen nodig. Niemand mag verloren gaan.

En dan gaan onze gedachten, denk ik, op deze ochtend ook, naar al die beelden die wij zien van vluchtende mensen, die soms bijna onmenselijk behandeld worden. En niemand weet eigenlijk hoe deze problemen opgelost kunnen/moeten worden.

Maar het gaat om mensen, we kunnen ons hoofd niet wegdraaien. En wat is het dan hartverwarmend om te merken dat er mensen zijn die zich hun lot aantrekken. Ik weet ook niet goed of en hoe onze samenleving met deze problematiek kan omgaan, laat staan oplossen.

Maar een mens mag niet afgeschreven worden. Daar gaat het ook om in de gelijkenis. Zonder dat ene schaap is de kudde niet compleet. Dat ene muntje, misschien wel onderdeel van een ketting, kan niet gemist worden. Er mogen geen mensen buiten de boot vallen. Dat is Jezus' boodschap voor toen, en voor nu.

In Jezus' beeldverhaal speelt ieder van ons een rol. Een rol die kan wisselen, laten we dat ook beseffen. Soms ben je degene die oordeelt over een ander. Ook al was je het niet van plan, je zegt ineens iets waarmee je een ander oordeelt, veroordeelt. Het is je zomaar ontglipt. En al zeg je het misschien niet, je dént het vaak wel. Hoe open treden we een onbekende tegemoet? Een andere rol is, dat je soms een kuddedier bent, je

loopt maar wat rond in dezelfde richting als de meesten, misschien wel in een kringetje, en je ziet niet dat iemand uit jouw groep in de problemen is geraakt, de weg kwijt is.

Ook een rol in dit verhaal: dat je een keer zelf verdwaald bent, zoekgeraakt. Je weet je geen raad, je voelt je dood alleen en bang. Wat heerlijk als er dan iemand is die naar je op zoek gaat, die moeite voor je doet, om je er weer bij te halen.

En tenslotte mag je, ook dat kan soms je rol zijn, namens de grote Herder, ook zelf herder zijn. Door niet te accepteren dat er iemand buiten de boot valt. Door net zo lang te zoeken tot je een manier hebt gevonden om die ander te helpen.

En wij, nu? Zijn wij als de burenen, de vrienden, die erbij geroepen worden om te delen in de vreugde over iets wat verloren was maar teruggevonden is. Net als die burenen en vrienden worden wij als gemeente samengeroepen om ons samen met de goede herder en samen met de vrouw die haar huis ondersteboven keer te verheugen.

Deze Startzondag heeft als thema 'Goede Buren'.

De kerk heeft door de tijden heen de aandacht voor de ander als een roeping ervaren. In onze contacten met de ander mag iets van de aandacht die Jezus voor mensen had doorklinken.

En daarom is het toch dat wij ons blijven inzetten voor

een wereld waarin mensen goede burenen zijn, waarin
burenen niet langer vreemden zijn voor elkaar, maar elkaar
kennen.

Een wereld vol van medemenselijkheid, liefde en
zorgzaamheid.

Laten wij daarom als goede burenen ons hart blijven
openen
voor iedereen.

Gereformeerde Kerk Loosdrecht

Hillegonda Ploeger